

DOMOVINA

Oglasi:

Na 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali 80 vinarjev, vsaki 1-20 K, poslano, posmrtnice in reklame 2 K. Večkratne objave popust.

Izhaja ob ponedeljkih, sredah in petkih.

Upravništvo „Domovina“ v Ljubljani, Sodna ulica 6. Uredništvo „Domovina“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Na čelo „Domovina“ (trikrat na teden) mesečno 3 K, četrtletno 9 K, polletno 18 K, celoletno 36 K. Poškovna številka mesečno 1 K, četrtletno 3 K, polletno 6 K, celoletno 12 K.

Avstrija je obupala.

Kako sodijo dunajski državniki o izidu plebiscita.

Dunaj, 2. okt. (Izv.) Od ugledne nevtralne politične osebe, ki ima pri liko poznati naziranje vodilnih dunajskih diplomatskih krogov sem izvedel sledeče: *Zaupna poročila, ki prihajajo iz Celovca so povsem pesimistična ter ne pripuščajo nobenega dvoma, da smatrajo sami voditelji koroške nemške agitacije stvar za izgubljeno. V dunajskem zunanjem uradu so si bili od vsega početka svesti težavnega položaja, upali pa so, da bo na vso moč pritiskala Italija ter povzročila obrat v škodo Jugoslavije. Pokazalo se je, da Italija za tako delo politično ni dovolj jaka. Zato se je že pred tedni v dunajskih vodilnih krogih pojavila ideja kompromisa z Jugoslavijo na podlagi razdelitve Koroške brez plebiscita in z Dravo kot mejo. Previdne informacije so pokazale, da Jugoslavija odklanja vsak kompromis, povrhu pa so se na Dunaju zbal tudi vpliva neodgovornih velenemških elementov, ki bi bili soc. dem. vodstvo zunanje politike obtožili narodnega izdajstva. Tako je padla stvar v vodo. Največjo brigo zavlada sedaj avstrijski vladi vprašanje cone B. Iz Celovca javlja, da se bo položaj po 10. oktobru v coni B znatno spremenil. Jugoslavija nudi baje nemškemu delu Koroške neke vrste samoupravo in med gospodarskimi krogi se pojavlja struja, ki že danes pravi, da bo treba po 10. oktobru iz ozir na življenske gospodarske interese cone B odkrito nastopiti z geslom: Celovec za Jugoslavijo! Tega se dunajski krogi najbolj boje, ker utegne imeti za vso politično situacijo v Avstriji zlasti sedaj, tik pred splošnimi volitvami, prav dalekosežne posledice.*

Dunaj, 2. okt. Z včerajšnjim poročilom „Neue freie Presse“ (ki smo ga objavili v „Jutru“ op. ur.) je pričela divja nemška gonja zaradi koroškega plebiscita. Na eni strani se uporabljajo vsa sredstva, da bi se dosegla odgoditev plebiscita, na drugi strani pa naj se pripravi avstrijska javnost na poraz — češ, jugoslovanske nasilnosti so vzrok jugoslovanske zmage. V zadnjem trenutku skušajo nekateri nemški listi vplivati tudi še na demoralizirane nemške postojanke v glasovalni coni s tem, da jim sugerirajo gotovo zmago. „Abendblatt“ je izračunal, da bo-

do Nemci zmagali s 60 %, in sicer dobijo v okrajih Velikovec 80 do 82 %, Borovlje 60 do 70 %, Bistrica 55 %, Rožek natančno 52 %, Pliberk 50 %, Dobrla vas pa 50 %. Vsa gonja gre po enotnem načrtu: včeraj so bili namreč uredniki dunajskih listov klicani v zunanje ministrstvo, kjer so dobili podrobne instrukcije za enoten nastop.

Dunaj, 2. okt. Pariška poslaniška konferenca je poslala avstrijsko noto, v kateri se zahteva okupacija cone A po ententnih čefah, celovski plebiscitni komisiji v proučevanje.

Dunaj, 1. okt. Član narodnega sveta Paulitsch, je včeraj stavil v parlamentu, kakor poroča „Reichspost“, predlog, po katerem naj parlament sklene, takoj po priključitvi cone A avstrijski republiki, proglasiti amnestijo. „Reichspost“ ne pove, kaj so napravili s tem predlogom.

Dunaj, 2. okt. „Pol. Korr.“ objavlja z ozirom na svoječasno vest dopisnika LDU (ki je v ostalem točna!) sledečo izjavo dunajskega zunanjega urada: Avstrijska vlada z zaupanjem pričakuje svobodnega izražanja ljudske volje prebivalcev v obeh glasovalnih conah in smatra vsled tega ljudsko glasovanje v zmislu mirovne pogodbe za ureditev, ki je v obstoječih razmerah za Avstrijo najugodnejša, se ni baval nikdar z mislijo, pogajati se z jugoslovansko vlado glede dogovora o bodočnosti koroškega glasovalnega ozemlja. Prav tako bi v naprej zavrnila kot neumestno vsako ponudbo, ki bi se stavila v tem zmislu od katerekoli strani.

Milan, 2. okt. (Izv.) „Corriere della sera“ objavlja iz Rima poročilo, ki zahteva da je za jamstvo nepristranskega in neoviranega ljudskega glasovanja v spornem ozemlju na Koroškem neobhodno potrebno, da se jugoslovanske čete in policijski oddelki nadomeste z mednarodnimi oddelki, ki bodo tvorili jamstvo, da se izvrši dvoboj med obema strankama popolnoma neovirano. Ako bi to v kratkem času, ki je še na razpolago ne bilo mogoče, potem se mora po želji avstrijske vlade glasovanje na Koroškem odgoditi do tedaj, da se ugotovi članu 50. senžermenske mirovne pogodbe.

Razna brzojavna poročila.

Pariz, 2. okt. Po najnovejših vestih bo premirje med Poljsko in Rusijo podpisano 5. oktobra.

Moskva, 2. okt. Ruski mirovni pogoji predvidevajo tele meje med Poljsko in Rusijo: izliv reke Swislocz v Njemen (jugovzhodno Grodna), Swislocz - Rudnja - Bjelowjesz - Kamenec Litovsk-Brest Litovsk-Piszczal-Ljuboml-Wladimir Wolinjskij-Kry-

low-bivša meja med Rusijo in Avstro-Ogrsko do Dnjestra-rumunska meja. Pri Brestu Litovskem tvori mejo železnica Bialystok-Brest Litovsk-Cholm.

Varšava, 1. okt. Ker zahtevajo Rusi ozemlje ob Bugu za sebe so se izgledi za skorajšnji mir poslabšali.

Moskva, 2. oktobra. Frontno poročilo z dne 1. oktobra: V odseku Pinsk so bili odbiti napadi sovražnika na naše mostišče ob Jansjoldi. Pri Roga-

čevu smo vrgli sovražnika na levi breg reke Slutš. Na Krimu trdovratni boji na fronti Aleksandrovsk-Mariupol.

Varšava, 1. oktobra. Poljske čete so zavzele Novogrudok. Druga poljska armada je v dobi od 20. do 30. septembra ujela 25.000 mož ter vplenila 100 topov.

Carigrad, 2. oktobra. General Wrangel poroča, da se 13. boljševiška armada v begu umika pred njegovimi četami.

London, 2. okt. „Daily Herald“ poroča, da so se zastopniki Velike Britanije in sovjetske Rusije baje že sporazumeli o nastopnih točkah britansko-ruskega trgovinskega dogovora: 1.) Vsakovrstno blago, razen vojne municije, se sme uvažati na Rusko in izvažati z Ruskega. 2.) Plovba med obema državama se vrši pod splošnimi mednarodnimi zakoniti določbami. 3.) Vsaka izmed obeh držav more v drugo državo poslati trgovske agente, ki uživajo vse pravice, kakor navadno konzuli. 4.) Britanska vlada ne bo zaplenila nobenega blaga, ki je last sovjetske Rusije ali ruskih podanikov. 5.) Sovjetska vlada ne bo zaplenila nobenega blaga, ki je last zasebnikov, ki so britanski podaniki. 6.) Vprašanje glede dolgov caristične vlade se pri drži mirovni konferenci. 7.) Obe stranki moreta odpovedati ta dogovor poluletno. — Ruska delegacija je že nakupila mnogo tkanega blaga in strojev. Prvo izplačevanje se izvrši v zlatu, ki je že deponirano v banki v Rovalu. Zlato se bo sprejemalo v Londonu po tržni ceni po odbitku transportnih in zavarovalnih stroškov.

Beograd, 2. okt. (Izv.) „Politika“ objavlja razgovor z italijanskim odpravnikom poslov Galantijem, ki je izjavil, da je Italija predložila jugoslovanski vladi seznam mest, v katerih enim naj bi se vršila jadranska konferenca. V seznamu se nahajajo med drugimi Florenza, Padua in Benetke. On, Galanti, da je pričakoval, da se bo konferenca pričela že 1. oktobra, toda jugoslovanska vlada se še ni odločila. Galanti je uverjen, da bo dosežen sporazum, ki bo vse jadransko vprašanje definitivno ukinil z dnevnega reda. Kar se tiče Reke, naj se ona sama opredeli. Če bo kvarnerska država hotela biti svobodna ali internacionalizirana, naj se ji to dopusti. Kakor je naš dopisnik izvedel, je Galantijev ožitek, da naša vlada zavlačuje pričetek pogajanj, neutemeljen. Njegove izjave je treba vzeti s tem večjo opreznostjo na znanje, ker je Galanti rodom iz Zadra in strupen italijanaš. Frazo o definitivni ureditvi jadranskega vprašanja je rabil s svojega stališča.

Beograd, 2. okt. „Politika“ javlja iz Pariza, da poroča Agenzia Stefani, da je jugoslovanska vlada zahtevala priznanje Wilsonove črte kot bazo za nadaljnja pogajanja in da pričakuje, da ji bo šla italijanska

vlada pri tem na roke. „Messaggero“ piše o Jugoslaviji ujedljivo, češ, da je umobolna. „Giornale d'Italia“ zahteva, naj se vsled takga zadržanja jugoslovanske vlade ukinejo vsa pogajanja in da naj Italija brez daljnjih pogajanj ostane v Istri in Dalmaciji.

Pariz, 2. oktobra. (Izvirno). Iz Rima se javlja, da namerava Italija pričeti nova pogajanja z Jugoslavijo glede jadranskega vprašanja le pod pogojem, da se pritegne k pogajanjem tudi Crna gora, ki je zainteresirana na jadranskem vprašanju.

Pariz, 2. oktobra. Najboljši dokaz, da je rešeno vprašanje o Črni gori, je, da pri sprejemu diplomatskega zbora pri novem francoskem predsedniku Millerandu ni bilo nobenega zastopnika kralja Nikite.

Praga, 2. okt. (Izv.) „Pravo lidu“ objavlja na čelu lista oklic strankinega vodstva socijalne demokracije, v katerem se naglašja, da stranka v sporu z marksistično levico in napram poslanici Ljenina vztraja tudi nadalje neomajeno na dosedanjem notranjem programu. Spomenica pozivlja vse somišljenike, naj se pripravijo na novemberski kongres stranke, ki bo velika manifestacija socijalne demokracije.

Rim, 2. okt. (Izv.) Socijalistično strankino vodstvo je sklenilo, da bo predlog moskovske internacionale glede izključenja vseh nekomunistov iz stranke predložilo prihodnjemu strankinemu zboru.

Lugano, 2. oktobra. (Izvirno). Italijanska vlada je sedaj proti boljševističnim agitatorjem, ki se nahajajo v državi, pričela postopati z vso strogostjo. Izvršene so bile že aretacije in tudi izgoni. Tudi kontrola potnih listov bo poostrena.

Dunaj, 2. oktobra. (Izv.) Kakor se v diplomatskih krogih zatrjuje, se nadaljujejo pogajanja za vstop nadaljnjih držav v malo entento. Celo akcijo vodi Francija, ki hoče ustvariti močen blok proti boljševizmu. Nova državna skupina naj bi se imenovala „Zveza držav jugovzhodne Evrope“, ki naj bi obstojala iz Češkoslovaške, Jugoslavije, Rumunske, Poljske in Norveške. Francija je nasvetovala Češkoslovaški, naj izboljša svoje odnose napram Madžarski.

Beograd, 2. okt. (Izv.) V ministrskem svetu je minister Kukovec poročal o socijalnopolitičnih ukrepih, katerih izvedba je nujna. Ministrski svet ga je pooblastil, da pripravi uredbo o ustanovitvi posebnih delavskih zbornic za Ljubljano, Zagreb, Novi Sad in Sarajevo. V Srbiji delavske zbornice že obstojajo. Min. svet je nadalje pooblastil ministra za socijalno politiko, da izdela uredbo o uvedbi delavskih poverjeništev v industrijskih obratih.

Beograd, 2. oktobra. (Izvirno). Narodno predstavništvo je danes z

veliko večino vzelo izjavo vlade o hrvatskih dogodkih na znanje ter je sklenilo izvoliti posebno anketno komisijo, ki bo celo zadevo preiskala ter ugotovila krivce. Za županico vladi in izvolitev komisije, katera bo preiskavala tudi pogoje bana Laginje je glasoval tudi Narodni klub. Seje parlamenta so odgodene do 12. oktobra.

Zagreb, 2. oktobra. (Izvirno). Proces proti Tupku, ki je obtožen, da je za časa seljačkih nemirov na Hrvatskem umoril kotarskega predstavnika Špillerja, je bil danes po dnevnem razpravljanju in po zaslišanju zdravniških izvedencev preložen. Tupek se je namreč ves čas zagovarjal, da je streljal na že umorjenega Špillerja in to na prigovarjanje seljakov. Ker zdravniški izvedenci niso mogli ugotoviti, ali je bil Špiller takrat res že mrtev ali pa samo omamljen, je sodišče na predlog obtoženčevega branitelja dr. Horvata sklenilo, da se odstopijo vsi spisi medicinski fakulteti v Zagrebu, da poda svoje mnenje o spornem vprašanju, nakar je bila razprava preložena.

Somišljeniki!

„Imeniki za ustavotvorne volitve so te dni pri županstvih razporejeni, kdaž, bo razvidno na občinski deski. Veliko naših je izpuščenih. Odbori, preglejte od hiše, kateri naši manjkajo, kontrolirajte, kateri nasprotniki so po krčvem vpisani. Strankino vodstvo vam na brzojavno zahtevo pošlje tiskovine za reklamacije in navodila za volitve, kolikor potrebujete. Volilno pravico ima vsak Jugoslovčan, ki je 15. septembra dovršil 21 let in dotlej biva že 6 mesecev v občini. Kakor boste za imenike poskrbeli, taki bodo. Ne zanašajte se na nikogar nego nase.“

Klerikalcem gre slabo.

Zadnji čas je opaziti v klerikalnem taboru veliko zbežanosti. Kedar se ladja polni z vodo, takrat so krmlarji nervozni in jadrajo brez določene smeri. Tako je zdaj pri njih. Če se je SLS pred leti odlikovala po neomajni vedno enaki smeri, je danes njeno glavno znamenje, da neprestano koleba. Kar danes obsoja, jutri blagoslavlja. Evo par primerov:

Kako so se zagnali klerikalci z avtonomijo! Človek je skoro mislil, da se jutri ustanovi samostojna republika Slovenija. Srbski vojaki bodo smeli biti na naši zapadni in severni meji, venadrtle tam, kjer je posebna nevarnost. Proti Hrvatski bi imeli carinske meje. Predsednika bi postavljali v škofiji, uradnike pa upravni odsek SLS. (tako je bilo letos od marca do avgusta).

Zdaj pa na enkrat nazaj! Korošec je imel v Mariboru govor, kjer je rekel, da demokrati kočejo vse urade imeti v Beogradu, klerikalci pa vsaj nekateri v Ljubljani. Kar se demokratov tiče, smo za avtonomijo občin, okrajev in pokrajin. Vendar vse to v okviru naše davčne moči. Klerikalni vodja je vse avtonomično govorjenje umaknil na puhlo frazo, da naj se v Ljubljani reši, kar s tu „hitreje“ rešiti da. To vemo sami, vendar treba vsako večjo stvar zato v Beograd dati, ker imajo tam blagajno. Tega, da bi vse mi Slovenci sami plačevali (uradnike, učitelje), tega se pa zdaj javno ni več upal Korošec povedati.

Vidimo, da so klerikalci glede avtonomije začeli „plavati“.

Podobno je z republiko. Vemo, da našega kralja težko vidijo. Mnogi duhovni bi raje imeli Cito in Karla. Druga pa republika. Za Karla se je še škof Jeglič po prevratu izjavil. Pošteno bi bilo, da klerikalci dosledno — kakor većinoma po deželi — zastopajo ali habsburško ali pa republikansko stališče. Pa pride Korošec in napade republikance, da so lopovi. Lopovi so torej premnogi duhovni po Dolenjskem in tudi drugod, ki agitirajo za

republiko. Stranka, ki na dva kraja škili, je v propadanju!

Podobno je s kmeti. SLS jih enkrat napada. Ni še dober mesec minul, kar so se v Zidanem mostu klerikalni voditelji Brodar in Pušenjak na vso moč potegovali, da pridobijo „samostojne“ na svojo stran. Danes jih je Korošec javno opsoval z „oštriji in kramarji“ ter z „duševnimi revčki“. Proti kmetom snuje SLS posebno strankico kmetijskih delavcev. Ta zveza kmetijskih delavcev trdi, da kmetom gre predobro z delavci in da jim treba mezarje in druge dajatve še zvišati. Sploh da je treba, da kmetijski delavec nastopi organizirano proti kmetu. Tako pravi „Večerni list“.

SLS, ki je prej trdila, da je stranka kmeta, zdaj ljuto podkopuje njegov ugled in zadnjo gospodarsko moč. Vse to dela, ker misli: kmet je zabit in bo itak duhovske hlapce volil, pridobiti pa moramo delavca in meščana. To se da seveda le na račun kmeta.

Tudi istega vidimo, da SLS duševno propada. Tako se obnašajo stranke, ki

In res, od vseh strani z dežele prihaja glas, da bo zmaga protiklerikalnih elementov velika. Zlasti Dolenjska in ljubljanska okolica se gibljeta. Najbolj zaspana je kranjska in tržiška okolica. Sram vas bodi, kar vas je tam ljudi z lastnimi možgani, da ne delate dovolj. Kakor bo Radovljica pokopala vso svojo gospodarsko bodočnost s tem, da je klerikalna, tako boste tudi vi izgubili vse simpatije, če se ne postavite na noge. Kdor bo s propadajočo stranko, ta pade z njo v prepadi!

Nemška nesramnost.

Nemci so sprevideli, da je Koroška za nje izgubljena, ker bo velika večina ljudstva glasovala za združeno z Jugoslavijo, kamor dežela tudi spada. Nekaj časa so Nemci pač upali, da se jim posreči z uporabo raznih nedovoljenih sredstev prisiliti koroško ljudstvo, da bi se odločilo za Avstrijo in zato so začeli voziti na naše glasovalno ozemlje moko, sladkor in razne druge dobrrote, ki so jih odtrgali od ust lačnim Dunajčanom in drugim avstrijskim prebivalcem in te dobrrote so delili ljudstvu zastoj, ali pa za malenkostno ceno.

To je bilo očitno podkupovanje — ali brezuspešno, ker naši ljudje so prihajali v Celovec in tam so videli, da se kruha ne dobi nikjer, mesto sladkorja morajo pa Celovčani in drugi Avstrijci živeti — saharin. Naše ljudstvo je hitro izpregledalo in uvidelo, da je Avstrija v resnici beraška država, kjer vlada lakota in pomanjkanje na vseh koncih in krajih in zato je pomilovala uboge Avstrijce, ki morajo še bolj stradati samo zato, da bi se z moko, sladkorjem in drugimi dobrotami kupovali glasovi za Avstrijo. Razun tega so tudi naše oblasti nastopile odločno proti podkupovanju in Nemci so obupali, ker so sprevideli, da na pošten način nikdar več ne dobijo Koroško v svoje kremplje in ker so na nepošten način boja bolj navajeni kot poštenega načina, iščejo sedaj pota in načine, kako bi ljudsko glasovanje vsaj odložili na čas, ki bi bil — po njihovem — ugodnejši za njih.

To je pa težko, ker smo izpolnili vse pogoje, predvidene v mirovni pogodbi, kar je priznala tudi medzavezniška glasovalna komisija, ki je na podlagi tega tudi sklenila, da ni nobenega povoda za odgoditev ljudskega glasovanja. Nemci pa sedaj predlagajo, da zasedejo naše glasovalno ozemlje za čas glasovanja zavezniške, ali pa kake nevtralne čete — samo, da bi se glasovanje odložilo.

Na to pa mi, seveda, na noben način ne moremo pristati, ker mirovna pogodba nikjer ne govori o zasedenju našega glasovalnega ozemlja po vojaštvu, nasprotno, ona celo izrecno določa, da mora naše vojaštvo

za čas glasovanja zapustiti deželo, kar se je tudi že zgodilo in ravno zato, ker je naša država storila vse, kar se glasom mirovne pogodbe zahteva od nje, je ona izpolnila vse pogoje za glasovanje in ono se mora izvršiti 10. oktobra, t. j. prihodnjo nedeljo.

Seveda, Nemci se izgovarjajo, češ da naša uprava na glasovalnem ozemlju ni pravična in nepristranska, da naši ljudje strahujejo nemoteno Nemce in nemčurje, v resnici je pa medzavezniška glasovalna komisija, ki se še preveč poteguje za Nemce morala že večkrat stopiti na prste ravno Nemcem zaradi nepoštenega načina agitacije in je od avstrijskih oblasti v coni B morala zahtevati, da ščitijo Slovence, medtem ko se dosejda še ni pokazala potreba zahtevati od naših oblasti, da bi ščitili Nemce, ki so pri nas popolnoma varni.

V svojem obupu pa postajajo Nemci tudi naravnost nesramni. Njihov diplomatični zastopnik v Beogradu je dobil od dunajske vlade naročilo, da na „prijateljski“ način opozori našo vladu na prisotnost naših vojaških oddelkov na meji glasovalnega ozemlja in da naj eventualno zahteva tudi odpoklicanje našega vojaštva.

To je drznost in nesramnost, ki so je zmorni samo avstrijski Nemci! Ali bomo mi polagali avstrijski vladi račun o razmeščanju našega vojaštva na našem državnem ozemlju? Kaj pa te reči brigajo avstrijsko vladu? Upamo, da dobi avstrijski diplomatični zastopnik v Beogradu na to nesramnost odgovor, ki ga zasluži! Avstrijska vlada naj se briga za razmeščanje svojega t. zv. „vojaštva“ in eventualno še za to, kaj dela italijansko vojaštvo na avstrijskem ozemlju, kako je pa naše vojaštvo razvrščeno na našem ozemlju, to je čisto nič ne brigaja.

Vemo dobro, da Nemce podpirajo Italijani z vsemi silami, ampak koroški plebiscit je mednarodna zadeva, on se mora izvršiti, ker to zahteva mirovna pogodba in on se bo tudi izvršil v nedeljo, ali ga pa sploh ne bo, saj nam je prav, ako dobimo našo Koroško po ljudskem glasovanju, ali pa tudi brez glasovanja!

Dopisi.

Iz Krškega. Jako nas je razveselil, ko smo čitali, da je dr. Korošec ostro nastopil proti republikancem v SLS. Radovedni smo, kaj bo zdaj. Eni pravijo, da je to le hinavska poteza, s katero se hočejo katoliški voditelji prikupiti pravoslavemu našemu kralju, ki jim je dal red pravoslavnega svetnika Save. Druga pa prorokujejo iz tega razkol v stranki. V našem okraju je skoro vse, kar simpatizira s sedanjo politiko SLS, republikanskega mišljenja. Bolezen je izšla iz Cerkelj, odkoder jo je širil zloglasni Marincek, ki ga je dobrot pravoslavnega kralja rešila, da je petmesečno svojo kazen mogel že po prvem mesecu prekiniti. Svojim pristajšem ta oseba ni izkazala dobrot. Zapeljala jih je v upornost, da jih glava boli, njemu pa se dobro godi. Napravila jim je v davčnih zadevah čisto napačne pritožbe, vsled česar so kmetje izgubili, ko bi pa stvar imel v roki nekdo, ki kaj razume, bi bili kmetom tisočaki prihranjeni. Marincek in duhovščina okoli njega pa niso nikogar blizu pustili. Tudi pri Sv. Križu bodo naši republikanci zelo potrjeni, ker je Korošec v strahu pred višjimi silami obsodil republikance v nič, češ da so nepatriotični, t. j. toliko kakor izdajalci. Če so razni republikanski župniki in kaplani možje, bodo odkrito vstali in rekli: mi smo republikanci, s Korošcem ne moremo! Če pa zaušničo spravijo, so ali hinavci ali šleve.

U III. 228/20. V imenu Njegovega Velikanstva kralja! Milan Plut, rojen dne 5. oktobra 1881. v Gradcu, prislojen v Petrovas, okraj

Črnomelj, r. k., oženjen, urednik lista „Domovine“, nekaznovan, je kriv, da je priobčil v številki 27. periodično izhajajoče tiskovine, „Domovina“ z dne 5. marca 1920. pod naslovom „Farovsko stranko“ zlorabljal prižnico za republikansko agitacijo sledečo notico: Farovska stranka zlorablja prižnico za republikansko agitacijo in s tem je zakrivil prestop zanemarjenja primerne pazljivosti v zmislu člena III., zak. z dne 15. oktobra 1868., št. 142, d. z. in se obsoja v zmislu tega zakonskega določila na 40 kron denarne globe, oziroma v slučaju neizterljivosti na štiri dni zapore ter ima tekom 14 dni po pravomočnosti sodbe v periodično izhajajoči tiskovini t. j. v listu „Domovina“ to sodbo na enak način ter na istem mestu na svoje stroške objaviti. Dalje se obsoja Milan Plut po § 389. k. pr. z. na plačilo stroškov kazenskega postopanja. — Ljubljana, dne 18. junija 1920.

Gospodarstvo.

— S tržišča tekstilnega blaga. Položaj na tržišču tekstilnega blaga se je v zadnjem času nekoliko spremenil. Opaža se močnejši nastop češke konkurence nasproti italijanskemu blagu. Čehi so cene znižali in zboljšali tudi prometne zveze, tako da blago ni več po tri mesece na potu kakor poprej. Simpatije naših gospodarskih krogov so vsekakor na strani naših zaveznikov Čehoslovakov. Z otvoritvijo paketnega blaga bodo začeli tudi manjši trgovci naročati direktno. Grosistova naloga v tem slučaju je, da drži večje detajlno skladišče. Splošno je tendenca na tržišču trdna ter so cene v primeri z onimi od prejšnjega meseca narasle za 5 do 7 %, a pavola je poskočila celo za 10 %. Tvorcnice ne postavljajo rade cene, ker pričakujejo nadaljnega naraščanja cen. Cene za italijansko blago so sedaj naslednje: kreton (satin) za meter 38 K, kreton prima 39 do 47 K, bel kreton za rjuhe 140 cm prima 96 K, šifon madapolan 34 do 44 K, molino 80 cm prima 36 do 45 K, barhent prima 38 K, zefir prima 36 do 44 K, črn klot 130 do 140 cm 80 do 120 K, fustian 80 do 110 K, hlačešina 110 do 140 kron, češka hlačešina 140 do 200 K, naglavne rute (kreton) ducat 300 do 420 K, pavola (5 angleških funtov), in sicer sirovi mule št. 4 do 12 370 K, sirovi mule Amerika prima 10 do 16 450 K, Hardwater India 60 žic 8 do 14 420 K, Hardwater Amerika prima 80 žic 12 do 24 570 K. Italijansko sukno stane po kvaliteti 60 do 100 lir meter v tovarnah. Z 10 % stroški in carino ter 10 % dobičkom bo stalo sukno pri grositih 360 do 600 K, na bazi 5 K za liro. Češko sukno je nekoliko dražje, pa mnogo boljše kakovosti.

— Popisovanje vojnih in predvojnih posojil. Delegacija ministrstva financ objavlja uradno, da so roki za popisovanje in žigosanje vojnih posojil za pet dni podaljšani, tako, da se konča popisovanje vojnih posojil 5., žigosanje predvojnih posojil pa 10. oktobra t. l. Istotako lahko stranke prijavijo še do vstevši 5. oktobra t. l. rentne knjižice in depotne liste o posojilih, ki jih imajo v inozemstvu, delegaciji financ v Ljubljani.

— Letošnja žetev v Jugoslaviji. Na podlagi enquete finančnega ministrstva sestavljen je tabelarni pregled o posejani površini in o pridelku cerealij v vsej naši kratjevini ob uporabi podatkov finančnih uprav in delegacij. Po tem pregledu znaša žetev v naši kratjevini v vagonih: pšenice 132.897, rži 20.473, ovs 46.059, ječmena 39.315. Vseh cerealij je torej približno 250.000 vagonov.

— Proti blagovnemu postu bank. Bosenski odsek za prehrano se je obrnil na ministrstvo s prošnjo, da bi prepovedal bosenskim bankam blagovne oddelke, ker ti škodujejo legitimni trgovini in povzročajo draginjo. Odsek je tudi naprosil vladu, naj predpiše bankam obrestno mero.

— Svoboden izvoz iz Švice. Počeni s 1. oktobrom je dovoljen svoboden izvoz

iz Švice za naslednje vrste blaga: bombažovo predivo, barvano in prirejeno za podrobno prodajo; bombaževe tkanine, sirova volna, oprana, barvana; volnena preja in sirove volnene tkanine; končno volnena obleka za moške, ženske in otroke.

— **Mednarodna banka za posojila.** Na briselski konferenci predložijo belgijski zastopniki načrt za mednarodni denarni zavod za posojila. V banki naj bi sodelovale vse države, ki so zastopane na konferenci.

— **Mednarodni paketni promet.** S 1. oktobrom se odpre poštno-paketni promet (do teže 5 kg) med SHS ter Nemčijo, Francijo, Švico in Bolgarijo, a s 15. oktobrom t. l. tudi paketni promet (do teže 20 kg) z češkoslovaško republiko. Pristojbine, ki jih mora plačati pošiljatelj vnaprej in druga določila je poizvedeti pri vsakem poštnem uradu.

— **Električna železnica v Bosni.** Avstrija je gradila železnice v Bosni edino iz strateških razlogov in za vojne namene. Zato so vse proge v Bosni ozkotirne. Se le sedaj po osvobojenju so se začele graditi železnice, ki bodo služile pravim gospodarskim potrebam dežele. Tako se snuje sedaj velik konzorcij zagrebških in čeških kapitalistov, ki namerava izkoristiti ogromne vodne moči pri Jajcu v Bosni, ki bodo dajale pogon transversalni železnici v Bosni, katere bo spajala Balkan z Adrijo pri Splitu.

— **Zagrebški čekovni urad** je začel redno poslovati. Ravnateljstvo je te dni strankam odposlalo naročene tiskovine. Odstranjene so vse težkoče, ki so dosedaj ovirale redni pošto-čkovni promet na Hrvaškem in v Slavoniji.

— **Monopol na moko?** Iz Novega Sada nam javljajo: List „Dunav“ javlja, da pripravlja ministrstvo za prehrano uvedbo monopola na moko.

— **Zopetno zvišanje osebnih tarifov** na železnicah se po vestih iz beograjskih gospodarskih krogov pripravlja v ministrstvu saobraćaja.

— **Koliko smo izvozili v Čehoslovaško.** Po češki statistiki je izvozila Čehoslovaška pretečeno leto v Jugoslavijo za 168.472.345 čsl. K blaga, a uvozila je iz naše države blaga za 243.410.657 čsl. K.

— **Povpraševanje po naših kronah.** Iz inozemstva se poroča o velikem povpraševanju po naših kronah, zlasti na Dunaju, v Pragi in Zürichu. To povpraševanje bo kmalu dobilo izraza na naših borzah.

Politični pregled.

— **Volitve v Bosni.** Hrvatska skupina je sklenila, da pri volitvah za ustavotvorno skupščino nastopi sporazumno z demokratsko stranko in da bo prevzela posredovanje med vsemi naprednimi elementi za skupen nastop pri volitvah.

— **Znani velesrbski agitator Čokorilo** je v Sarajevu napadel na ulici gospodino Kajon, ki se je izprehajala v družbi več Srbkinj, nato so dame zagrabile Čokorila in ga prav pošteno nabilo. Vrgle ga na zemljo in prav dobro vlekla za ušesa. Čokorilo je odšel ves izpraskan in krvav.

— **Take Jonescu v Beogradu.** Rumunski minister vnanih del, Take Jonescu, pride v Beograd sredi meseca oktobra. Ministrski predsednik Vesnić obišče Bukarešto v drugi polovici meseca oktobra.

— **Nova avstrijska ustava.** Kakor smo poročali, je avstrijska narodna skupščina sprejela v tretjem čitanju novo ustavo. Nove volitve v Avstriji se vršijo dne 15. t. m. in takoj nato se sestane novi avstrijski parlament, ki bo nosil po novi ustavi naslov „Bundestag“, ko se verifikirajo mandati, se skliče takozvana „Bunderversammlung“, ki sestoji iz „Bundestaga“ in „Bundesrata“ (v katerem so zastopniki posameznih provinc), da izvoli novega zveznega predsednika. V novi ustavi se ne nahaja več člen 1, ki je bil v provizorični in ki govori o združitvi z Nemčijo. Nova ustava daje Avstriji obliko zvezne države, a posameznim pokrajinam obsežno avtonomijo, ne samo v gospodarskih, ampak tudi v političnih vprašanjih. Z avtonomijo mislijo na Dunaju

pridobiti pokrajine za skupno delo in preprečiti samovoljnost in anarhijo, ki vlada sedaj v posameznih provincih. Po novi ustavi pošlje v „Bundesrat“ Dunaj 12, Dolnja Avstrija 10, Gornja Avstrija in Štajerska po 6, Koroška, Salzburg in Vorarlberg po 3 člane.

— **Grška in Albanija.** Na volilnem shodu v Janjini je izjavil Venizelosov somišljenik, minister Si-

mos, da se Grška nikakor ne protivi neodvisnosti Albanije ali to samo v mejah, ki se določijo sporazumno s zainteresovanimi državami. Ako bi se v tem vprašanju hotelo dotikati vprašanja Epira, tedaj Grška sploh ne bo dopustila, da se razpravlja o teh zadevah in vnaprej odklanja vsako zahtevo glede Epira, ki je zgodovinsko sestavni del Grške!

Tatu že imamo!

V
farovžu
je skrit!

Založila in izdala „Domovina“.

Tiskala Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani.

1920.

242 3

— **Pred velikimi spremembami v Franciji.** Francoski listi javljajo, da bo novoizvoljeni predsednik francoske republike Millerand v najkrajšem času začel s svojim reformatorskim delom, ali v to svrhu potrebuje v svoji vladi mož, ki bi ga podpirali v vseh njegovih težnjah. Zato je smatrati sedanjno vladno Leygusa le kot prehodno, ki bo vodila posle samo do sestanka parlamenta 4. novembra. Takrat bo pa podala svojo demisijo in Millerand bo imenoval novo vladno, ki bodo njeni programni predstavniki Briand kot predsednik, Barthoin za zunanje zadeve. Ta nova vlada bo v Franciji izvedla deležne reforme, a v prvi vrsti bo predložila načrt nove ustave.

— **Volilni boj v Ameriki.** Republikanski predsedniški kandidat Harding je izjavil, da zastopa stališče, da se morajo vsa evropska posojila izpremeniti takoj v obligacije, kako hitro bodo mogle to storiti evropske države; zato ne bi spreminjal ameriške tarifatne politike, da bi olajšal vplačevanje. Vsak narod mora rešiti sam svoje gospodarske probleme. Odnosno Rusije je Harding izjavil, da stoji kot republikanec na stališču, da mora o svoji usodi odločevati Rusija sama. Ako ruski narod misli, da more pogrešati vse skušnje vojne in nauke civilizacije sveta, tedaj ima pravico, da si po teh načelih uredi svoje državno življenje. Amerika pa ne želi dotlej nobenih zvez z Rusijo, dokler ruska vlada ne dokaže svoje stalnosti in ne pokaže, da priznaje narodno pravo, da more biti ostali svet gotov, da je Rusija pripravljena, zavzeti svoje mesto v mednarodni zvezi. Glede mandatov je Harding rekel, da Amerika ne sme prevzeti nobenih mandatov nad drugimi narodi.

Novosti.

— **Najnovejšo nemško plebiscitno orožje.** V noči od petka na soboto je pridrhal iz Celovca v Bistrico v Rožu tovarni avtomobil, poln z revolverji oboroženih nemških tolovajev ter se ustavil pred hišo nekega znanega nemčurja. Naši fantje, ki ne spijo, so prijeli nemške tolovaje, jih lepo razorožili, potem pa zaplenili blago, ki so ga tolovaji pripeljali na avtomobilu. Bili so to z železom in žebli okovani kiji, da bi

imeli bistriški nemčurji na dan plebiscita primerno orožje za izvojevanje zmage, ker z glasovnicami, seveda, ne bodo zmagali! Ampak s kiji tudi ne bodo zmagali, zato se bo že poskrbelo. Naš delegat v plebiscitni komisiji sedaj lahko pokaže Angležem in Francozom nemško plebiscitno orožje.

— **Vojni ujetniki na pošto v domovino.** S posebnim vlakom je danes potovalo skozi Ljubljano 1800 vojnih ujetnikov iz Rusije. Med njimi je največ Madžarov, Nemcev, Avstrijcev in nekaj Čehoslovakov. Prišli so iz Vladivostoka v Trst.

— **Razredna loterija v Jugoslaviji.** Naša razredna loterija bo izdajala za vsako kolo po 100.000 srečk, na katere odpade 30.000 dobitkov. Posamezne srečke večinoma 48 dinarjev in tako sorazmerno do ene osminke srečke. Razredna loterija začne delovati še pred novim letom. Prvo kolo ima naslednji spored: 1. razred: žrebanje 3. in 4. januarja; premija 60.000 dinarjev; glavni dobitki 20.000, 10.000 in 5000 dinarjev. 11. razred: žrebanje 7. in 8. februarja.

— **Nori d'Annunzio** je dal kovati denar s svojo podobo.

— **Klerikalci in privatne šole.** Kakor smo že svojčas poročali, je dal poverjenik Vrstošek samolastno zapreti Legatov učni zavod v Mariboru. Kakor pa se nam poroča, bo otvoril sedaj slično šolo bivši zagrizeni nemškutar Kováč, ki se je kar čez noč prelevil v klerikalca.

— **Izseljevanje v Ameriko.** Naše oblasti v Dalmaciji so opazile, da se izseljuje mnogo mladih ljudi, ki niso dobili potnih listov, v Ameriko. Dognalo se je, da dobivajo ti ljudje na italijanskih ladjah italijanske potne liste in potem kot italijanski podaniki potujejo v Ameriko. Posredovalec je bil neki uradnik v Splitu, Pojan, ki ga je te dni policija izročila sodišču.

— **Prva posledica zvišanja uradniških plač** se je že pokazala in to — po ljubljanskih kavarnah, kjer so zvišali cene raznim kavam in čajem kar za eno krono in to od 1. oktobra. Ko se je včeraj neki gost v neki ljubljanski kavarni začudil, da mu zaračunajo „črno“ kar tri krone, mu je plačilni natakar pokazal časopisno vest o zvišanju uradniških plač!

— **Čuden učinek nove trošarine na vino.** ki znaša 32-vinarjev na liter, se je pojavil v Celju. Da bo račun okrogel, so gostilničarji zvišali ceno vina pri litru kar za 2 kroni.

— **Potovanje v Dalmacijo preko Bakra** je, kakor nam javljajo iz Zagreba, povsem neovirano. Meja proti Reki je čvrsto zaprta in ni nobene opasnosti od kuge.

— **Volilno gibanje na Štajerskem** se je že precej razvilo. Klerikalci čutijo, da se jim majejo tla pod nogami in so se zato vrgli v boj z obupnimi sredstvi potaplajočih se. Na klerikalnih shodih že zopet mrgoli laži in obrekovanj političnih nasprotnikov in v službi klerikalne agitacije so zopet vse cerkve in spovednice. Tudi napredni elementi se pripravljajo že sedaj na odločilno bitko. Samostojna kmetijska stranka pridno sklicuje shode na deželi, demokrati zaključujejo te dni vrste zaupnih sestankov zlasti po trgih in mestih in pripravljajo večje število velikih javnih shodov.

— **Zloraba cerkve.** Iz Sv. Jakoba v Slovenskih goricah nam poročajo, da je tamošnji kaplan preteklo nedeljo razdeljeval pred mašo v cerkvi med vernike klerikalne volilne brošure. Ali je to dovoljeno?

— **Krušne cene v Mariboru.** Odsek za določanje cen v Mariboru je na svoji seji 1. oktobra določil, da veljajo od 3. oktobra dalje za kruh sledeče cene: za 70 dkg belega kruha 7,80 K, za 70 dkg črnega kruha 6 K, za 50 dkg kruha iz moke za kuho 7 K, za 52 do 53 g težke žemlje 1 K. Gostilničarji, kavarnarji in jestvinčarji si smejo zaračunati 10 vinarjev več. Drugim prodajalcem, kakor branjevcem, je ta povišek prepovedan.

— **Taksa na vstopnice.** Doslej se je plačevala enaka pristojbina na vstopnice k vsem predstavam sploh. Sedaj je finančni minister odločil, da znaša pristojbina za gledališke predstave in umetniške koncerte 10 %, na vstopnice za bioskope, cirkuse, ljudske veselice, plese in vse špekulativne zabave pa 30 odstotkov.

— **Maribor najame posojilo 3 milijonov.** Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo dovoljuje mestni občani mariborski, da sme za dograditev elektrovodnega omrežja v mestu najeti posojilo treh milijonov kron, in sicer za dobo 5 let.

— **Stekel pes,** ki je v Mariboru popadel že mnogo oseb, se še vedno klati naokoli. Pred kratkim se je pojavil v mestnem parku in povzročil med setalci velik strah. Do sedaj se še ni posrečilo ga ugonobiti.

— **Nezgode.** Levo roko si je zlomila Liza Strumbelj, žena posestnika iz Matene, ko je pri pospravljanju orodja padla z voza. — Martin Gradišar, 12letni sin gostača iz Drage pri Litiji je šel po opravi na skedenj. Tam mu je na odru spodrsnilo, padel je na tla ter se močno poškodoval na glavi. — Marija Belej, 1 leto stara hči kurjača iz Male vasi se je nagnila čez škafo, v katerem se je nahajalo za beljenje pripravljeno apno. Apno ji je brizgnilo v obo očesi in sirotico so težko poškodovano morali prepeljati v bolnico. — Janez Čuden si je pri cirkularni žagi na Jesenicah skoraj odžagal roko. — Konj je udaril petletnega Franca Brajdiča, sina ciganke Frančiške iz Bršljina pri Novem mestu. Prebil mu je črepinjo. Fantek je smrtonosno ranjen.

Razno.

— **Hiša v treh dneh.** Slovaški arhitekt Jurković je napravil prvi poskus, kao se da hiša postaviti v nekaj dneh. To je pravi ameriški sistem. Hiša je v par dneh vzrastla kaor iz tal. V četrtek je bil vzrosten temelj, v petek je stala lesena zgradba, v soboto je bila že streha gotova. Stane 70.000 K. Prostora je v hiši za dve družini. Hiša je last ameriške „Slovaške lige“.

— **Wilson piše zgodovino svetovne vojne.** „Baltimore Evening Sun“ javlja, da bo predsednik Wilson po svojem odstopu meseca marca prihodnjega leta izdal diplomatično zgodovino ameriške udeležbe na svetovni vojni. Priprave za obsežno delo, ki so obstojale zlasti v zbiranju podat-

kov, je Wilson v dobi svoje bolezni skoraj že končal.

× **Stara drevesa.** Ferdinand Cortez je svojodobno poročal v svojih spisih, da je neka cipresa v Mehiki največji čudež v deželi, katero je osvojil, kajti leta 1519. je vsa njegova armada šatorila v senci tega drevesa. To drevo še danes zeleni. Njegova starost se ceni na 6000 let. Novejši botaniki sicer dvomijo o pravilnosti te cenitve, priznavajo pa, da ima drevo prav gotovo svojih 1400 let. Na Libanonu se razkazuje potnikom „cedrov gozd kralja Salomona“, v katerem je ta kralj dal sekati les za jeruzalemski tempelj. Resnica je baje, da se med 400 cedrami v dolini Eden, ki se — kakor znano — označujejo kot Salomonov gozd, nahaja 13 dreves, katerih starost cenijo strokovnjaki na približno 2000 let.

× **Nove izkopine v Pompejih.** Londonski „Morning Post“ se poroča iz Neapelja, da se že dalj časa nadaljujejo dela za odkritje starih Pompejev, katere je, kakor znano, leta 79. p. Kr. zakrila lava iz Vezuva. Posrečilo se je, podaljšati ulico Strada dell'Abondanza proti amfiteatru. Odkopani predmeti se ne bodo prenesli v muzej, marveč ostanejo po možnosti v Pompejih. V odkopanih vinskih sodih se nahajajo še pipe, kakor na dan katastrofe, peči, mize, zastori — vse je nedotaknjeno. Ostanki vrat se postavijo v cement, da se ohranijo z vsemi čimmi kompliciranimi ključavnicami in zavorami, po katerih se da sklepati, da so tatovi v Pompejih zelo živahno delovali. V neki trgovini se je našlo veliko število svetilk, kovinskih okrasov za zid in cela vrsta predmetov za žensko toaletto. Na nasprotni strani se nahaja trgovina sukna in različnega drugega blaga.

Dogodki na Hrvaškem v parlamentu.

Beograd, 2. okt. 131. redni sestanek narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Stanojlo Vukčević ob 9. uri 30 min. dopoldne. Tajnik posl. Kerubin Šegvič je prečital zapisnik zadnje seje, ki se je odobril brez ugovora. Nato je prečital poročila verifikacijskega odbora o ostavki poslancev Pavičiča, Čorovića, Dakovića in Pašića. Tozadevno poročilo se nahaja še v tisku ter pride na dnevni red v prihodnji seji. Nato se je prešlo na dnevni red: Nadaljevanje debate o interpelaciji posl. Vitomira Korača o dogodkih na Hrvaškem. Prvi je govoril posl. Vitomir Korač, ki je izvajal: Debata, ki se je vršila o dogodkih na Hrvaškem, se je oddaljila od onih smeri, ki smo jih mi za to debato zamislili. Mi smo hoteli, da označijo politične stranke na-

pram tem dogodkom svoje stališče in da poda vlada o njih svoje mnenje. Take dogodke opazujemo povsod, v vsej Evropi in ne smemo iskati zanje posebnih vzrokov v Jugoslaviji. Ako proučimo glavne nagibe teh dogodkov, potem bomo mogli z dvema besedama označiti njihov glavni vzrok. V zadnji vojni (vzkliki: Tako je!) je bilo mnogo naših ljudi, ki so v Rusiji dobili neke nejasne pojme o revoluciji, katere so skušali tudi doma izvajati na svoj način. Srbija je ustvarjala državno revolucijo — revolucijo kmetijskih množic. Te kmetijske množice so od početka gotovo sočelovala pri vsakem državnem aktu. Pri nas, gospoda, tega ni bilo. Pri nas je bilo vse ono, kar je bilo izven občinskih in pokrajinskih meja — eo ipso — sovražni narod. Ta duh vlada še v nekaterih političnih strankah. To so bili razlogi, ki so dali značilnost nemiro, kateri so se dogodili na Hrvaškem. Nato je govoril posl. Korač o pisanju gotovega tiska, iz katerega je razvidno, kakor da ne bi bilo v Jugoslaviji niti enega poštenega človeka. Boljševiki vsekakor pišejo o predsedniku ministrstva, da je navaden lopov. Zato je potreba boljševikom samo, da navajajo naše liste. Gosp. predsednik je govoril o naši vojski. Nedvomno verujemo, da je storila svojo dolžnost za dosego ujedinitvenja. In kaj je ta vojska? Ali je nekaj eksternega? Ona je samo narod, oblečen v uniformo. Mi vemo, da srbski zakon ne dopušča batinovanja, a se je vendar dogajalo. Obstoje težnje pri gotovem delu častniškega zbora, spraviti vse civilne oblasti in administracijo v svoje roke. To se pravi, opustiti vejo, na kateri sedimo in živimo, to znači, opustiti vse naše narodno edinstvo, zakaj čujemo, da se pripravlja uredba, po kateri naj bi se vojaki organizirali v delavske bataljone, da bi bili v primeru stavk komandirani v posamezne tvornice. To je, gospoda, strašna stvar! Predsednik vlade je imel govor, ki ničesar ni povedal. Z vladnega stola je treba, da se govori jasno. Zato ne moremo biti zadovoljni z odgovorom ministrskega predsednika. Končno je govornik predlagal nastopno: Narodno predstavništvo obžaluje, da so nastali neredi, ker ni bilo ljudstvo zadostno poučeno o žigosanju živine. Narodno predstavništvo zahteva, da vlada kaznuje vse krivce, da bodo kaznovani posamezni kmetje, to dobro vemo, — toda vlada mora izjaviti, da bodo kaznovani povzročitelji teh nemirov. (Odobrava-nje in ploskanje.) Za tem je govoril posl. Gavro Manojlovič (radikalec), ki je navajal med vzroki nemirov na Hrvaškem to, da oblasti niso pokazale dovolj razumevanja in energije. Obžaluje, da od početka prevrata stremlje pri nas vse za tem, da se izpodkopa ugled naših oblasti. V hr-

vatskem državnem življenju sta dva činitelja, ban in hrvaški sabor. V jedinstveni državi pa ta ustanova ne more imeti izrednega stališča, ki ga je imela v državi, kjer je bila avtonomija Hrvatske posebejljena v banu. Hrvatski sabor je prenesel vse svoje prednosti na Narodno veče, to pa na narodno predstavništvo. Posl. Josip Bojinović (kmet, demokrat) je naglašal nato v svojem govoru, da zakon, ki se trpi v Srbiji, ne sme ovirati nikogar v novih pokrajinah, da ga ne bi vršil, ker smatra za dolžnost, da se izvršuje. Ali hoče kdo, da ima in vrši druge dolžnosti, kakor se vrše v Srbiji, ki je za državo žrtvovala mnogo in ne samo svojega imetja. Zato se moramo, bratje in prijatelji, braniti mi iz Srbije. Mi hočemo enake pravice in enake dolžnosti. Dedi, pradedi in sinovi so se borili za enakost pravic ne samo za sebe, temveč tudi za one, ki so hoteli biti osvobodjeni. (Odobranje.)

Posl. Kerubin Šegvič (Nar. klub) je nato naglašal, da o popisovanju in žigosanju živine ljudstvo ni bilo obveščeno niti od vlade niti od časopisja. Ljudje so se uprli, ker so spoznali, da ni resnica, kar so jim sporočali iz Zagreba v imenu celokupne vlade, da se namreč živina ne bo rekvirirala, zakaj živina se ni samo rekvirirala, temveč tudi takoj nalagala v vagon. Potem ni hotelo ljudstvo ničesar več verovati. Naš narod ni tega storil iz kakih političnih razlogov. Storil je to zato, ker je izgubil vero v oblasti. Vse, od našega zedinjenja do danes, kar smo mu govorili, da je bilo določeno, počenši od adrese do odgovora regenta prestolonaslednika, dogovorjenega s srbsko vlado in kar je bilo sklenjeno s srbsko skupščino, proglašeno v regentovi proklamaciji in sklenjeno v prvem skupnem ministrstvu, se je proglašalo kot brezpomembno in pogaženo. Narod je med tem izgubil vero, ker je rekel, ako se taka svedčana beseda, javno proglašena, krši in smatra kot neveljavna, potem ni ničesar svetega. Ko smo nastopili pred narodom proti takemu pisanju, nas vlada ni podpirala. Kolikor smo vložili v parlamentu interpelacij in prošenj, se niso vpoštevale. — Posl. Jovu Banjaninu se zahvaljujem za njegove besede, da smo mi starčevčanci ostali na pol pota pri delu za narodno zedinjenje. Pred nas se je postavil zid, ki ga nismo mogli prebiti s svojimi glavami. Nismo se mi ustavili na pol pota, temveč bili smo ustavljeni. V krajih, kjer smo bili izvoljeni, so bili od nekdanj starčevčan-

ci. Ti kraji so dali najboljše rodoljube, ki so se borili proti Khuenovemu absolutizmu. Vedno so volili opozicionalce, ki se niso dali zlomiti od teraorja. Vse zlo, ki se godi v naši državi, izvira iz skupščine v Sarajevu iz leta 1919. Prej, nego smo ustvarili državo, smo ustvarili stranke ter tako pričeli strankarsko življenje prej nego smo izvršili narodno zedinjenje. Strankarstvo v državi je isto kakor fanatizem v veri, ker uničuje vse ono, kar se misli in hoče braniti. (Odobranje.)

Razna brzojavna poročila.

Rim, 2. oktobra. (Izvirno). V diplomatskih krogih se zatrjuje, da odpotuje Giolitti v oktobru ali novembru na Dunaj, da vrne obisk bivšem kancelarju Rennerju.

Pariz, 2. oktobra. Grška vlada je storila korake, da doseže prost prehod skozi Trst za promet s Češko-slovaško in Jugoslavijo.

Carigrad, 2. okt. Boljševiške čete so osvojile Afganistan ter uvedle boljševiški režim. Njih poveljnik je baje znani ruski general Kuropatkin.

Beograd, 2. oktobra. (Izv.) Ministrstvo narodnega zdravja je dobilo kredit, iz katerega dobijo vdove po zdravnikih iz Stajerske in Koroške iste podpore, kakor vdove kranjskih zdravnikov.

Beograd, 2. oktobra. (Izv.) Vlada je sklenila nadaljevati popis živine in vozil, in sicer po predpisih, ki so bili v posameznih pokrajinah od sedaj v veljavi. Popis se bo vršil po občinah.

Beograd, 2. oktobra. Podpisana je nova naredba o regulaciji potnih troškov za državne uradnike. Naredba velja od dne 1. oktobra.

Beograd, 2. oktobra. Jutri se vrši v Subotici velik zbor demokratske stranke, na katerem govorijo minister Pribečević, podpredsednik Ribnikar ter poslanec Wildner in fra Roko Vukotić.

Družba JADRAN

Dunajska cesta šte. 9

kupuje 234 10—6

orehe

letošnjega pridelka v vsaki množini,

je zdravo, lepo, dobro sušeno blago, kolodvor Ljubljana ali v skladišču Jadran dostavljeno, po solidnih cenah, vreče se dopolnjejo za polnitev.

Iz Havre v Ameriko

samo 6 dni.

Izdaja vozni listkov za vse boljše linije.

Tozadevna pojasnila daje edino:

koncesijska potovalna pisarna tvrdke

Ivan Kraker v Ljubljani

Gospodstva (prej Maršala Terezije) cesta 13, Kolizej.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

Stritarjeva ulica šte. 2. Podružnice v Splitu, Trstu, Celovcu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah; bančna ekspozitura v Ptuj.

Delniška glavica in rezerve okrog

K 50,000.000—

Telefon št. 261.

Sprejema

vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev.

= valut in dovoljne vsakovrsne kredite. =

Brzojavni naslov: „Banka“.

Delniška glavica: K 30,000.000

Jadranska banka :: Podružnica Ljubljana

Rezerve okrog K 10,000.000

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Maribor, Metković, Opatija, Split, Sarajevo, Šibenik, Zadar, Ekspozitura Kranj.

Sprejema: Vloge na knjižice. — Vloge na tekoči in tiro-račun proti najugodnejšemu obrestovanju. — Rentni davek plača banka iz svojega.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd. Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predjmet: na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih. Daje trgovsko kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: Jadranska.

Telefon št. 257.